

Världsreligionernas etik

Author : Mikael

De fem stora religionerna har alla etiska uttryck. De tre abrahamitiska religionerna har stora likheter medan buddhismen och hinduismen skiljer sig åt på ett mycket tydligt vis.

Judisk etik

Människan är skapad med möjlighet att välja mellan gott och ont. För en jude är det därför viktigt att följa den gudomligt givna lagen och hedra förbundet mellan människa och Gud.

Judendomens etik härstammar ur de heliga skrifterna och blir god om den överensstämmer med gudomlig lag och guds vilja. Grundläggande är de 613 reglerna i Torah och 10 guds bud. Genom detta är judendomen att betrakta som *pliktetisk*.

Den judiska etiken bygger också på idén om relationen mellan människa och Gud. Reglerna som finns är till för att människorna ska ha regler att handla efter för att undvika guds straff.

Kristen etik

Med Jesus kom en ny syn på etik som i vissa stycken kolliderar med det judiska. Reglernas betydelse kom att minska och Jesus själv uttalar sig på ett vis som gör att reglerna bara blir verktyg. Den viktigaste delen av Jesus lära var *Bergspredikan* och i den blir det människans sinnelag som är det avgörande. Rätt och orätt blir bara en fråga om man vill göra rätt.

Kristen etik bygger också på tio guds bud i kombination med Jesus lära där det dubbla kärleksbudskapet – att älska sin nästa som sig själv, vända andra kinden till och att ställa upp för svaga och utsatta är viktiga delar tillsammans med tron på guds förlåtelse.

Muslimsk etik

Inom islam finns såväl världsliga religiösa regler att följa. Reglerna härstammar från Koranen och Sunna. Människan är ansvarig att följa. En muslim måste mer än allt följa guds påbud och däribland ingår att visa solidaritet med svaga och utsatta. En god handling är vara ödmjuk, mot såväl gud som andra människor. En muslim ska också stå mot sina egna begär.

I såväl Sunna som Koranen finns en lång rad påbud att följa vilket gör att islam i stora drag kan anses vara *pliktetisk*. Den viktigaste religiösa plikten är att uppfylla islams fem pelare; *shahada*, *salat*, *sawm*, *zakat* och *hadj*. Att följa reglerna är att följa Guds vilja och eftersom människan på yttersta dagen ska dömas antingen till paradiset eller helvete är detta viktigt.

Buddhistisk etik

Det finns stora skillnader mellan etiska utgångspunkter i de asiatiska religionerna i förhållande

till de abrahamitiska.

Buddhismen är i sig självt en etisk modell då den syftar till att ge levnadsråd som för ett bra liv, snarare än att tillfredsställa en gud. Det handlar inte i första hand om rätt och fel utan snarare att vissa handlingar leder till bättre eller sämre effekter på karman. På så sätt är buddhisters sätt att tänka över etik betydligt mer *konsekvensetiskt* än *pliktetiskt*.

Det viktigaste för en buddhist är dock *sinnelaget* som för en buddhist tar sig uttryck i tal och handling. Sättet att se handlingarna som en effekt av den rätta tanken där strävan är att nå bra karma.

De regler som finns är inte att betrakta som budord utan snarare rättesnören eller riktlinjer. Den som handlar som en upplyst och följer alla dessa kommer så småningom också bli upplyst. De etiska riktlinjerna hänger ihop med *den åttafaldiga vägen*.

Inte döda – Att inte döda eller skada andra levande varelser. Detta innefattar också känslan av hat mot andra levande varelser.

Inte stjäla – Jordens resurser har inte givits till varje enskild människa. Därför är givmildhet och strävan att inte ta eller utnyttja andra. Därför ska man också äta och konsumera med måtta.

Inte missbruka sexualitet – Hänger samman med att inte skada andra vilket de menar att sexuella relationer utan kärlek eller otrohet gör.

Inte ljuga – Ett riktigt tal, där varken lögn, skvaller eller liknande accepteras.

Inga droger – Droger i alla former leder till ökat lidande eller felaktiga handlingar därför är det viktigt att avhålla sig.

Hinduistisk etik

För en hindu är det yttersta målet med livet att uppnå moksha. För detta krävs att man har så god karma som möjligt. Det finns olika vägar för en hindu att uppnå god karma, men gemensamt för alla hinduer är idén om *dharm*a som innebär att det finns plikter att leva efter. Dessa plikter varierar dock och det är därför svårt att säga att det finns en hinduisk etik. Dharm a är kopplat till de olika kasten och därför skiljer plikterna åt.

Alla hinduer eftersträvar dock vissa egenskaper. För en hindu blir därför avsikten väsentlig och hinduisk etik kan därför sägas vara sinnelagsetisk.

Gemensamt för alla hinduer är *respekt för liv*. Eftersom alla hinduer riskerar att återfödas i ett lägre kast är detta extra viktigt. Att minimera lidande och våld blir extra viktigt och därför blir många hinduer vegetarianer och tillämpar ickevåldsprincipen *ahimsa*.

